

Iacobi Menochij

dicta bona à se empta , ac etiam si & quatenus iuris sit
videndum conendi quamcumque: licentia ingredien-
di & apprehendendi dictorum bonorum possessionē;
oblata ipsi empto restituzione pretij pro ea summa
ad quam constabit veterandum Collegium teneri se-
cundum dictam conuentionem & pactum deducēdo
omne ius sibi competens, & quod competere pōt om-
ni meliori modo ; salvo etiam , & reseruato quocum-
que iure ipsi collegio competenti ratione, & causa pē-
næ incurſa per dictum emptorem, propterea quod cō-
tra dispositionem legum & statutorum, ac constitutio-
nem prædicta prædia emerit in præiudicium, & dam-
num præfati Collegij, quod protestatur cōtra dictum
emptorem de omnibus damnis, interesse, expēfis, &c.

S V M M A R I V M.

- 1 Legatū nominis exactione præsumi reuocatum. Fallit. 4.
2 Regulas iuris seruandas nisi clarè constet de exceptione.
3 Legatum, in dubio, non præsumi reuocatum.
4 Legatum nominis ad pias causas, exactione non reuocari.
5 Legatum ad pias causas alienatione rei non præsumi reuocatum. 6.
6 Legatum in alimenta non reuocari alienatione.
7 Legatum dotis factum pauperi esse pro anima legatum. Dots causa pauperi legatum esse ad piam causam.
8 Paupertatem probandam alleganti eam.
9 Dotem præsumi habere eam, quæ habet patrem.
10 Legitimis deberi maiorem dotem, quam illegitimis.
11 Legatum caducum alias sustineri causa affectionis.
12 Spurium non esse de cognitione testatoris, licet ex nepote sororis natum.
Legatum alienatione rei non præsumi reuocatum ex affectione, quæ tamen non sit communis.
13 Legatum nominis exactione spontanea non præsumi reuocatum.
14 Legatum nominis & exigendi interesse, an sit purum, an conditionale.
Lego tibi decem quæ mihi Titius debet, si nil debetur, neque legatum deberi.
15 Lego tibi decem, quæ per Titium debentur, nisi debeantur, valere tamen legatum.
16 Nominis legatum interesse an fiat sub uno contextu orationis, an diuersis orationibus.
17 Lego & volo ex fructibus fundi Titiani solui quotannis decem Titio, deberi legatum ad ratam fructuum percipiendorum.
18 Legatum nominis facta demonstratione unde exigendum sit, alienatione reuocari.

Initium à Domino.

C O N S I L I V M M C L X I I .

Egatum mille librarum Barbarę relictum à Iurisconsulto Brambilla ex summa sibi debita à Io. Paulo Cisnusculo censetur reuocatum ob id , quod ipse Brambilla exegit integrum illam quantitatem . Nam pro regula traditū est, legatum † nominis debitoris exactione ipsius crediti , præsumi reuocatum, quemadmodum manifeste respódit Vlpianus in l. si sic legatum. §. in fi. de leg. i. his verbis . Nam & si viuis exegissim extingueretur legatum. Et idem Vlpianus in l. fideicomissa. §. si rē deleg. 3. & scripsi in Commentarijs de præsumptiōnibus lib. 4. præsupt. 168. nu. 1. & ab hac iuris regula nō est recedendū, nisi clarè probetur exceptio † iuxta traditionē Bart. in l. 2. nu. 1. in fi. ff. si quis in ius vocat, non ierit, & clarius Dec. in l. 1. nu. 7. ff. de reg. iur.

& similius intercessisse inter testatorem & Barbaram filiam illegitimè, damnatoq; coitu natam ex ipsius testatoris nepote ex sotore. Non enim Barbara dicitur 12 ex cognitione † testatoris , quemadmodum ex ea es- set, si legitimè nata fuisset, vt in specie respódit Craue. in conf. 138. nu. 12. & præter eum idem respódit Alex. in conf. 174. nu. 3. lib. 5. Non etiam allegata testatoris affectio est considerabilis, si enim de affectione respe- ctu sanguinis loquimur , illa nulla esse potest ; Cum (quod fortius est) nulla sit considerabilis illa patris er- ga filium naturalem , vt egregiè scriptum reliquic Cardinalis Paleotus in præcito tract. de notis spu- rijsque filijs cap. 34. nu. 7. si verò agimus de affectione illa cōmuni qua testator mouetur ad relinquendū ali- quid amico , hæc non operatur, vt vel alienatione rei legatæ.

Consilium MCLXIII.

I20

- 120

legata, vel exactio pecunie relictæ facta à testatore, qui dicatur reuocatum legatum.

Quartò consideratur ratio, quia in facto præsupponitur (inquit D. Aduocatus Barbaræ) cismusculū debitorum Brambillæ testatoris, non fuisse exactū coacte, sed ipsummet sponte obtulisse & soluisse, qd ipsi Brambillæ debebat. Quo sit, vt legatum + Barbaræ factū dici minime debeat reuocatum, vt post alios scripsi in Commentarijs de præsumptionib. li. 4. præsump. 168. nu. 4. & idem respondit Hondonius in cōs. 61. nu. 21.

Respondetur, quod in facto præsupponitur, nō fuit probatum; nec verisimile illud est; cum à communiter contingentibus, præsertim in hac vrbe, non soleat debitores magnæ quantitatis offerre & spōte soluere creditoribus. Hoc itaque quod verisimili repugnat, efficaciori probatione probandum est. cap. quia non est verisimile, de præsumpt. vbi docto.

Quintò, & vltimo, argumentum vel ex eo ducitur, quod legatum hoc Barbaræ factum, sit purum non autem cōditionale. Et adiectio illa nominis debitoris nō ad alium effectum facta est, quam ad demōstrandum vnde commodius solutio fieri posset. Nam dixit testator; Lascio à Barbara, che fu figliuola naturale di Pomponio Cernuschio mio nepote lire mille. Quæ quidē verba demonstrant legatum purum, & certæ quantitatis. Id autem quod sequitur, da esserle date da Pietro Paulo sudero &c. nō dicitur esse de legato; sed sunt verba ostendit, ex qua pecunia fieri debeat solutio. Quæ quidem verba non faciunt legatum esse cōditionale. Secus esset (inquit D. Aduocatus) si dixisset, di quelli, che mi deue Pietro Paulo. Hoc manifestè probatur (subiungit idem D. Aduocatus) tex. l. quidam testamento 99. de leg. 1. vbi doct. sic intelligunt, præsertim Bart. Angelus, Albericus, Castren. & Imola; qui scribunt aliud esse, si testator dicat; lego + tibi decem, quæ in arca habeo, vel quæ mihi Titius debet. Nam tunc quia designatio demonstratioque: posita est in substātia legati, si res illa non reperitur in arca, deficit substātia legati; Qui casus (subiungit idem D. Aduocatus) non est de quo agimus. Aliud est, si testator dicat, lego tibi decem, quæ soluantur de his, quæ Titius mihi debet, vel de his quæ habeo in arca. Et tunc quia nomen debitoris, vel archæ, non est adiectum substātia legati, sed solutioni, legatum + est purū, quo casu semper debetur & hic casus (inquit idem D. Aduocatus) nostro non conuenit.

Respondetur, distinguendo duos casus; sicuti in specie distinguit Castren. in cons. 339. quia exceptiones, quæ opponuntur. nu. 3. vers. pro intellectu huius dubij lib. 1. quem voluerunt allegare Decius in consil. 183. n. 1. & col. pen. vers. tertio dictum Pauli, & in consil. 324. col. 1. & Gozad. in consil. 83. num. 6. Primus casus est, quando præcedit aliqua testatoris dispositio, significans quod solui debeat; postea subnectitur locus, vnde debeat præstatio fieri; & sic duæ sunt (inquit Castrensis) orationes, vt si testator dicit; volo decem dari Titio, quæ volo sibi solui, & redditus talis rei.

Hoc casu reditus ille (subiungit Castrensis) videtur apposius gratia demonstrationis; & ob id licet reditus non existat, tamē legatum + debetur, siveque hēres tenetur soluere illa decem. Probat hūc casum Castren. texu d.l. quidam testam. in princ. de leg. 1. allegata in argumento, l. Paulo Callimacho. §. vlt. de leg. 3. & l. Lucius. ff. de alim. & ciba. legatis. Hic casus nostro nō conuenit, sicuti ex subsequenti intelligemus. Secūdus est casus, quando vna est tantum oratio significans quid legatum, & vnde solui debeat, verbi gratia, dicit testator. Volo ex fructibus vel redditibus talis rei solui decē Titio quotannis. Hoc casu (inquit Castrensis) fructus & redditus dñi appositi gratia taxationis; Et ob id eis

17 nō existentib. nō tenetur hēres p̄stare illa decē legata, vel si aliqua extant, non pōt cogi p̄stare plus q̄ patiātū vires ipsorū fructuū. Hic est (ita subiungit Castrensis) casus apertus l. nomen debito. 2. vni ex hēredib. de leg. 3. l. si quis seruū. §. 1. l. si quis legauerit, & l. Lu cius. §. ciuib. de leg. 2. Hoc in casu nos versamur; cum testator iste ita legauerit. Lascio, à Barbara che fu figliuola naturale di Pōponio Cernuschio mio nepote lire mille, da esserle datte da Pietro Paolo, &c. Hanc vnicā esse orationem manifestè constat. Cū ergo tpe mortis ipsius testatoris (si modò tempus illud spectandum est nostro in casu) nulla pecunia quātitas debita ipsi testatori fuerit reperta, vtpotè ab eo iā exacta, sequitur legatū nō deberi, p̄stantumq; nō esse. Et p̄ter Castrēlem & Deciuū ita in specie n̄a intelligit d.l. quodā testō. in princ. & dictā l. Paulo Callimacho, Rom. in sing. 430. fm antiquas impressiones, & fm nouas est sing. 435. incipit. Quæritur, testator, & c. qui dixit alienatione 18 ipsius rei sic legatæ + reuocatum extintūq; esse legatum. Et Romanū securus sum in Cōmentarijs de præsumptionib. lib. 4. præsump. 167. nu. 48. vbi retuli etiā dictam l. quidā testamēto & idem fortiori in casu respondit Bald. in consil. 151. incipit. Dubiū istius qōnis lib. 5. quem voluit allegare Decius in consil. 183. col. pen. vers. tertio dictum Pauli. Et quod de legato Barbaræ factis diximus, idem dicendum est, de alijs legatis factis Angelæ & Gasparino, eum prædictæ rationes multo magis in eis locum habeant.

S V M M A R I V M.

1 *Testamentum dici æquiuocè, idest tam pro voluntate testantis, quam pro scriptura eam continente.*

2 *Statuti Mediol. cap. 401. sub rub. de taxat. mercedis expletionis testamentorum, declaratio seriosa.*

3 *Testamenta tot esse, quot dispositiones & hēreditates.*

4 *Stipulationes tot esse, quot res in stipulationem deducēt.*

5 *Explenti notario testamentum, ut honoraria deberi quot dispositiones.*
Mercedem notarij explenti, instrumentum multiplicatur pro quantitate dispositionum.

6 *Testamenti explendi mercede notario persolui iuxta numerum dispositionum.*

7 *Notario pro explendo testamento deberi multiplex salarium, quot scilicet erunt dispositiones.*

8 *Testamentum unica scriptura scriptum, mariti, & uxoris, duo esse testamenta. num. 9.*

9 *Pupillarē posse fieri ex interuallo diuinim à patris testō.*

10 *Testamentum patris, cui accedit uti sequela pupillaris, esse unum, & unicam mercedem notario ob id deberi.*

11 *Testamentum patris & pupillarem, dici unicum quoad causam efficientem.*

12 *Substitutionem in re certa licet pupillarem trahi ad omnia quandoque.*

13 *Testamentum patris nihil impedit fieri in scriptis, & ita clausum, at pupillarem per nuncupationem.*

14 *Testamentum patris fieri posse ut vitietur pupillari substitutione non vitiata.*

15 *Pupillarem codicillis non fieri.*

16 *Mercedem notario non deberi ex dispositione inualida.*

17 *Codicillis directe posse hēreditatem dari, & tolli.*

18 *Codicillos patris inter filios ex privilegio sustineri. n. 20.*

19 *Codicillos valere iure fideicommissi.*

20 *Filio posse substitui per fideicommissum usque ad aetatem pupillarem.*

21 *Fideicommissum censere relicitum à pupillo mediante persona patris.*

22 *L. Scuola. nu. 2. ff. ad Trebell. declarata.*

5A-

Iacobi Menochij

FACTI SPECIES.

Inclita Ciniatis Mediolani statuto. cap. 40. sub rub. Taxatio m. cedis explecionum instrumentū, &c. ver. pro uno testamēto, &c. ita cautū est.

Pro uno testamento, seu codicillo, vel ultima voluntate, arrogatione, & adoptione, ac legitimatione, ad succedēdum in hereditate, vel facultatis succedendi, à libris quinque centum Imperialiū infra, in Civitate, ducatū unum, & abinde suprà, usque ad quātitatem librarum decem millium Imperialium ad computum solidorum decem Imperia- lium pro centenario librarum, & abinde suprà, pro omni quantitate solidos sex Imperialiū, pro cen- tenario ad summam ducatorum centum, valoris librarum quatuor Imperialium, pro ducato, cuius- cunque valoris sit, computata estimatione lega- torum, simul cum hereditate. Et, si post factam so- lutionem, vel explecionem, id est alicui datam, talis testamenti, modo, quo suprà, heredes, vel legata- ri postulauerint legata, tunc notarius teneatur ea explere legata, sine aliqua solutione, excepta so- lutione scripturæ. Si vero prius postulauerint ex- plecionem legatorum, tunc ille, qui voluerit, & sibi dari velit aliquod legatum, vel capitulum, tunc pro ipso legato, si erit, à libris centum Imperialium in- fra, soluat solidos viginti Imperialium, & abinde suprà, ultra, ut suprà, ad cōputum solidorum decē Imperialium pro centenario dicti pluris valoris, parte soluente chartam, & scripturam. Et quod no- tarius eo in casu non teneatur explere institutionē heredis, nec substitutionem. Et quod legarius ha- beat regressum contra heredem scriptum pro conse- cutione denariorum per eum solutorum pro exple- cione sui legati, si hereditas est soluēdo. Salvo, quod si heres institutus, etiam effet heres ab intestato, & legarius esset descendēs Testatoris, quod solummodo soluat medietatem eius, de quo suprà dictum est. Et si post explecionem legatorum, heres voluerit explecionem totius Testamenti, tunc heres pro ex- plecione legatorum nihil soluere teneatur, nisi char- tam, & scripturam, & non ultra, ita quod in ex- plecione totius testamenti, tām institutionis heredi- tatis, quām legatorum, & fideicommissorum, & quo- rumlibet particularium, solutio non posse excedere summa ducatorum centum, ut suprà in totum. Idem seruetur, quod non posse derogatione alterius cuiusvis contractus ad summum accipere plusquam summam predictam ducatorum centum.

De huius statuti interpretatione multis in cas- bus, quos ex ordine enumerabo, interrogatus sum, vi de iure respondeam.

Initium à Domino.

CONSILIVM MCLXIII.

De singulis propositis casibus ex ordine di- cam paucioribus quam per me licebit, quod sentio.

Priusquam tamen explicem hos casus, sciēdum est,

& iure communi, & hoc ipso statuto, magnam consti- tui differentiam inter testamentū † quatenus est quid incorpore, seu intellectuale, & ipsius testamenti scri- pturam, quæ dicitur quid corporale. Hanc distinc- tionem in specie fecit Bar. in l. 1. in fine, ff. de testa. quem secuti sunt ibidem Franciscus Aretinus, in fine, qui declarat Alexan. in l. patris, & filij, numero 2. vers. pu- to tamen. ff. de vulg. & pupill. substit. Bertachinus in tract. de gabellis in quinta parte principali. nume. 1. Gulielmus Benedictus in cap. Raynūs, in verbo, si absque liberis. l. 2. numero 56. de testam. Hanc diffe- rentiam inter testamentum, & ipsius testamenti † scri- pturam manifestè etiam facit predictum statutū Me- diolani; scuti significant illa verba. Pro uno testa- mento, vel codicillo, & c. ad succedēdum in hereditate, vel facultatis succedendi, & c. Hæc, & similia verba, quæ in ipso statuto habentur, significant testa- mentum, quatenus est intellectuale. Illa vero verba, exce- pta solutione scriptura, bis repetita, significant testa- mentum quatenus est quid corporale.

Præcendum est secundò, testamenta † (non de scri- ptura testamenti, sed de ipso testamento incorpo- rali, quo defertur hereditas, loquimur) tot esse, quot sunt diuersorum testatorum dispositiones, diuersæque hereditates, etiam si in una sola scripturam con- tinentur. Ita sanè tradunt Alexan. l. patris, & filij. nu. 2. ff. de vulg. & pupill. substit. & ibidem prius Are- tinus. colum. l. versi. se dicta doctrina, &c. & alij, quos referam infra in secundo casu. Sic dicimus tot esse stipulationes † quot sunt res ipsæ diuersæ, & separatae stipulatae, licet in una sola scriptura scriptæ legantur, scuti scribunt Bartolus in l. scire debemus. numero 3. ff. de verbor. obligat. & ibidem Iason numero 2. & 4. qui multis similibus comprobant. Itaque tot præstan- dae erunt mercedes, & honoraria † notario, quot erunt testamenta, seu hereditates, & dispositiones: quemadmodum affirmant Alexan. in dicta l. patris, & filij, quos referam infra in secundo casu.

His præmissis explicandi sunt propositi casus, ante, & quando vnum dicatur testamentum, & dispositio- vel plures.

Primus casus est, quando testator sibi ipse soli fecit testamentum de suis bonis disponens. Hoc casu vni- cum dicitur † testamentum & ob id una sola merces, vnumque solum honorarium est præstandum notario de ipso testamento rogato. Ita Bartolus in dicta l. 1. in fine principij. ff. de testa. Angelus, & Alex. in dicta l. patris, & filij. ff. de vulgari. & pupill. substitut. ille numero . . . iste numero 2. verl. puto tamen. Bertachinus in dicto tract. de Gabellis, in quinta parte principali. numero 1.

Secundus est casus, quando testator † vnicum fecit testamentum, in quo tamen fecit substitutionem pupillarem filio impuberi. Hoc casu duo sunt testa- menta, seu dispositiones, & duæ pariter sunt heredi- tates una filii: altera patris. Illa enim pupillaris substi- tutione dicitur testamentum, & dispositio facta, à filio, mediante organo patris. l. patris, & filij, & l. qui libe- ros. §. 1. ff. de vulgari, & pupillati substitut. l. Papi- nianus. §. sed nec impuberis. ff. de inofficio. testamen- cap. si pater. de testa. in 6. & illis in locis scribunt Do- ctores; & accedunt Oldradus in consilio 174. de quo statim, & post alios Petrus Pekius, quem statim com- memorabimus, Paulus Leonius in tract. de substitu- tionibus; & proprieatate notario de eo testamento roga- to, duæ præstāndæ sunt mercedes, & honoraria. Quod sic intelligo, vt respectu bonorum ipsius in testa- toris, de quibus disposerit, & quæ reliquit, una merces debeat. altera vero præstetur respectu bonorum ip- sis impuberis, deductis ipsis bonis paternis. Quæ de- claratio,

Consilium MCLXIII.

121

claratio, vel eo probatur simili quo dicimus, quod si duo, vt puta maritus, † & vxor eodem in instrumen- to vnā simul confiant testamentum inuicem, uno alterum instituente; duæ erunt dispositiones, & testa- menta; scuti respondit Oldradus in dicto consil. 174. incipit. Thema tale est vir, & vxor, numero 1. quem secuti sunt Petrus Pekius in tract. de testamentis con- jugum. lib. 1. cap. 17. in fine, qui numero primo eiudē sententia retulit, & alios, præsertim Vigilium in §. plu- ribus. institut. de testamen. qui ob id affirmant, adeò duo esse testamenta, & dispositiones, & quidem di- versæ, & separatae, eti si in una scriptura comprehen- se, vt vnu eorum sine alterius consensu possit suam reuocare; alia firma manente.

Tertius est casus, quando pater duo conficit testa- menta separata, vnu pro se; deinde temporis inter- vallo, alterum pro filio impuberi in quo ei pupillari- ter substituit. Hoc sanè casu multò magis dicuntur duo † testamenta; & ob id dupplicatum debetur ho- norarium notario de illis rogato; vt in specie affirmat Angelus, & Alexander in dicta l. patris, & filij ille numero 4. iste numero 2. verl. puto tamen. Sic est Guielmus, & Benedictus in capit. Raynūs. in verbo, si absque liberis ille secundo, num. 56. de testamen. & patrem, posse ex intervallo post sibi conditum te- stamentum facere pupillo substitutionem † pupilla- rem in alio testamento, probat. l. si quis eum. §. vlt. ff. de vulg. & pupill. substit. vbi glo. Bartolus & reliqui, & post alios Paulus Leonius in tract. de substitu- tionibus, in secunda parte. titu. de pupillati, numer. 132. Emanuel Acosta, in capitulo si pater. in prima parte. in verbo adjiciens, numero decimoquarto, in tertia parte, in verbo, pupillares numero decimo sexto, de te- stam. in sexto. Nec repugnat considerationes Imola in dicta l. patris, & filij, nume. 3. dissentientis. Cum dixit, immo, & hoc casu debeti vnicam mercedem; cum secundum testamentum, nempe pupillari † sub-stitutione sit sequela paterni testamenti, lege secunda, in princ. & in §. adeò, & §. prius. ff. de vulgari, & pupillari substit. & si aliter dicermus (subiungit Imola) sequeretur, quod pupillare testamentum sequens tol- leret paternum. Nam respondeatur primò, vt respon- det Alexan. in dicta l. patris, & filij, numero secundo ver. hæc tamen ratio, & c. quod cum in pupillati sub-stitutione agatur de hereditate diuersi testatoris, nem- pe pupilli, mediante organo patris, ob id non tollit primum. Respondeatur secundò, & melius, vel sal- tem clarius, quod testamentum patris, & testamen- tum filij dicuntur & sunt vnu testamentum, quod ad causam efficientem, hoc est quod ad personam te- stantis, qui vtrunque testamentum fecit, lege 2. §. in- terdum. & lege patris, & filij. ff. de vulgari & pupillari substitut. sunt etiam vnu testamentum, quod ad solemnia; quia sufficit testamentum patris esse clau- sum, & signatum testibus, etiam si tabule pupilla- res essent aperte, & non haberent testes, dicta l. pat- ris & filij. Item quod ad partiale in stitutionem, quia sicut testator instituendo aliquem in re certa, si nullum alium heredem relinquit, iste institutus erit vni- uersalis heres, lege prima. §. si ex fundo. ff. de hered. instit. Hoc & in tabulis pupillaribus seruari; quia pater instituendo filium impuberem in fundo aliquo, in re aliqua certa, si eidem filio in eadem re substi- tuat, ea substitutione † ad omnia bona, & patris, & pu- pilli trahitur. l. cohæredi. §. vltimo vbi Bartolus. ff. de vulga. Sed quo ad aliqua duo sunt testamenta patris; & filij: quia pater cum sibi testatus est, potest ex in- tervallo facere tabulas pupillares. l. si quis eum. ff. de vulgari & pupillari substit. & tunc etiam ad tabulas Liber Duodecimus.

pupillares opus est septem testibus cum signaculis. Item potest testator suum testamentum † facere in scriptis clausum: tabulas autem pupillares nuncupatiue, & non in scriptis, dicta lege patris, & filij. Item in institutio † aliquando viciatur, & tamen remanent tabulae pupillares. l. si contra. ff. de vulgari. Item duæ sunt hereditates patris & filij, l. secunda. §. interdum. ff. de vulgari, & pupillari substitut. Hæc ad litteram prop̄ scriptis Zafius, in tract. de substitutionib. capit. secundo, de pupillari, numero vigesimotertio, & idem paucioribus affirmant, Ruynus in dicta lege secunda in principio. ff. de vulg. & Alexan. Trentacinquis in tract. de substitutionib. in secunda parte capit. 3. nu- mero 3. verl. ego teneo.

Quartus est casus, quando pater conficit testa- mentum pro se; deinde temporis intervallo conscripsit co- dicillos, in quibus filio impuberi iam à se herede in- stituto in testamento sustituit extraneum. Hoc casu, quem a nemine vidi hacenus explicatum, dicendum est, non deberi notario mercedem duplicatam, sed vnā tantum, causa scilicet testamenti. Cum substitutio illa pupillaris facta in codicillis sit nulla: ex quo ha- reditas directè alicui relinqui, & dari minimè possit, l. verbis ciuitibus. ff. vulgaris & pupillaris substit. l. di- uis. ff. de iure codicillo. l. Scāuola. ff. ad Trebell. & l. codicillum. C. de testa. Nec hoc casu considerari potest aliquid priuilegium patris: cū nō dicatur testari inter filios, ex quo extraneum ipsi filio impuberi substituit. Ita dicimus, dispositionē patris minus solemnem non valere inter filios, quando in ea vocauit extraneū vna simul cum filijs. Sic sanè post Bar. & alios docuit. Nat- ta in l. hac consultissima. §. ex imperfecto. nu. 132. C. de testa, qui declarat.

Quintus est casus, quando pater facit sibi testa- mentum, in quo filium impuberem, vna cum alijs filiis pu- beribus instituit: deinde temporis intervallo conficit co- dicillos, † in quibus filio impuberi per pupillarem substitut illi filios puberes iam institutos. Hoc etiā casu non deberit notario duplicatum honorarium: cū hoc quoque casu pupillaris illa substitutio sit inuali- da, & nulla: sicut tradunt Bald. in l. non codicillum. quæst. penult. C. de testa. Angelus, & Imola in l. 1. & in l. 2. ff. de iniusto rupto, & c. Alex. in l. hac consultissima. §. si quis autem num. 7. C. de testam. Ruynus in cons. 37. num. 8. lib. 1. & in cōsi. 15. nu. 16. lib. 2. qui alios refert. Rīpa in l. Lucius nu. 20. in fine. ff. de vulgari & pupillari substitut. Curtius iunior in consil. 70. nu- mero 4. Natta in dicta l. hac consultissima. §. ex imper- fecto. num. 212. Nec repugnat, quod scriptū reliquit Bart. in eadem l. hac consultissima. §. si quis autem: in fine. & in l. militis codicillis in prin. num. 2. ff. de mi- litia. testam. cum dixit, patrem posse in † codicillis re- uocare substitutionem pupillare factam filio suo pu- pillo in testamento: sicut ergo directò tollere potest pater hereditatem per codicillos: sic & date: cum duo hac directò dare, & directò tollere procedunt, à Pari. Bar. secuti sunt Fulgo. Castr. & Alex. in dicta l. consultissima. §. si quis autem. & ibidem Iason, num. 3. Co- mens. in l. 2. C. de iniusto rupro. & in dicta l. militis. Aretinus in l. cohæredi. §. cum filio num. 3. ff. de vulg. & pup. substit. & in authen. hoc inter liberos num. 5. C. de testam. Decius consil. 361. nu. 4. in fine. Et com- munem esse cum Bar. testatur Rīpa in dicta l. Lucius. num. 20. ver. ad decisionem. ff. de vulg. & pupil. substitut. & alios ego ipse retuli, & probavi in consil. 942. num. 3. lib. 10.

Nam respondeatur primò, aduersus Bar. sensisse Bal. in l. filij. C. famili. ericiscun. & in lege humanitatis. col. 12. nume... versiculo, sed nunquid ista. C. de impu- ber.